

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง
อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

Factors Affecting Dengue Hemorrhagic Fever Prevention Behavior Among Hmong
At Bantak District, Tak Province

เลขา ไม้พวง¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำนวนทั้งสิ้น 331 คน ระยะเวลาในการศึกษา เดือน กันยายน ถึง ตุลาคม พ.ศ.2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T-Test (Independent Sample), F-Test Oneway ANOVA โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.66 นับถือผีบรรพบุรุษมากที่สุดร้อยละ 45.62 สถานภาพคู่ร้อยละ 76.13 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 32.63 การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกร/ ชาวไร่/ชาวนา/ชาวสวน/เลี้ยงสัตว์ร้อยละ 77.64 สมาชิกในครอบครัวมากที่สุดอยู่ระหว่าง 5 คน - 10 คนร้อยละ 51.36 ระยะเวลาอาศัยในชุมชนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 11 ปี - 30 ปีร้อยละ 48.64 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากที่สุดอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 66.16 ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุดอยู่ในระดับสูงร้อยละ 67.37 รายได้มากที่สุดอยู่ระหว่าง 5,000 บาท - 10,000 บาทร้อยละ 45.02 เคยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกร้อยละ 83.38 ได้รับสนับสนุนทรัพยากรมากที่สุดจากสถานบริการสาธารณสุขชุมชนร้อยละ 82.78 การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกร้อยละ 92.45 ได้รับมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 77.04 ระดับความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 96.98 ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 70.09 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ บุคคลในครัวเรือนประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ทัศนคติ ต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ รายได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ควรนำปัจจัยดังกล่าว และกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก เพื่อให้ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ตระหนักและเห็นความสำคัญ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่

คำสำคัญ : ไข้เลือดออก/ม้ง/การป้องกันโรค

Abstract

This study aims to investigate factors influencing the behavior of blood pressure prevention among the Hmong ethnic group in Ban Tak District, Tak Province. The study included

a total of 331 participants, and data was collected from September to October 2023. Data collection tools comprised questionnaires, and statistical analysis involved percentages, averages, standard deviations, maximum and minimum values, and inferential statistics such as T-Test, and Oneway ANOVA F-Test. The significance level was set at 0.05. The results of study that the majority of participants were male, accounting for 51.66%. The highest percentage of belief in supernatural beings was 45.62%. Regarding marital status, 76.13% were in a relationship. In terms of education, the majority had completed lower secondary education, with 32.63%. The primary occupation was agriculture/farming, accounting for 77.64%. The largest number of family members ranged from 5 to 10 people, constituting 51.36%. The most common duration of residence in the community was between 11 and 30 years, representing 48.64%. Regarding knowledge about dengue fever, 66.16% had a high level of knowledge, and 67.37% had a high level of attitude toward dengue prevention. The highest income bracket was between 5,000 to 10,000 Baht, accounting for 45.02%. A significant proportion, 83.38%, had received resources for dengue prevention. The primary source of support was community health services, with 82.78%. The majority, 92.45%, had received information about dengue fever, primarily from healthcare personnel (77.04%). The adequacy of resources for dengue prevention was perceived as low by 96.98%. Concerning behavioral practices for dengue prevention, 70.09% exhibited moderate-level behavior. Statistical analysis at a significance level of 0.05 indicated significant differences in various factors such as gender, age, religion, occupation, household members, history of dengue fever, knowledge, attitude, income, social support, and information sources. Factors that were statistically significant as protective factors included income and social support at a significance level of 0.05. The suggestion from study that the identified factors and collaborative processes from all sectors should be integrated into dengue prevention efforts. This is to raise awareness and emphasize the importance of dengue prevention among the Hmong ethnic group, promoting effective, accurate, and contextually suitable behavior changes for dengue prevention.

Keywords : Dengue hemorrhagic fever, Hmong, Preventive

บทนำ

โรคไข้เลือดออก เป็นโรคติดต่อ นำโดยยุงลายที่เป็นโรคประจำถิ่น (endemic disease) พบการระบาดยาวนานต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน โดยข้อมูลจากการเฝ้าระวังโรคที่ผ่านมา พบมีการรายงาน ผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก โดยพบระบาดเป็นครั้งแรกที่ประเทศฟิลิปปินส์ (พ.ศ. 2496-2497) ในประเทศไทยเคยมีรายงานผู้ป่วยที่มีอาการไข้สูง และมีเลือดออกใต้ผิวหนัง เมื่อ พ.ศ. 2492 จากโรงพยาบาลศิริราชต่อมา พบการระบาดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2501 การเกิดโรคในช่วงแรกพบผู้ป่วยในเขตกรุงเทพมหานครและธนบุรี มีผู้ป่วย 2,706 ราย เสียชีวิต 296 ราย ข้อมูลทางระบาดวิทยาของโรคไข้เลือดออกในประเทศไทยในปัจจุบัน ระหว่างปีพ.ศ.2561 (ข้อมูล มกราคม ถึง ธันวาคม)

ถึง ปีพ.ศ. 2566 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2566) พบ อัตราป่วยโรคไข้เลือดออก 129.52 ต่อประชากรแสนคน, 194.18 ต่อประชากรแสนคน, 106.91 ต่อประชากรแสนคน 14.75 ต่อประชากรแสนคน, 68.22 ต่อประชากรแสนคน, 111.79 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 0.13, ร้อยละ 0.10, ร้อยละ 0.08, ร้อยละ 0.01, ร้อยละ 0.06, ร้อยละ 0.09 (กองโรคติดต่อภายในโดยแมลง)

จังหวัดตาก ข้อมูลทางระบาดวิทยาของโรคไข้เลือดออก ระหว่างปีพ.ศ.2561 (ข้อมูล มกราคม ถึง ธันวาคม) ถึง ปีพ.ศ. 2566 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2566) พบ อัตราป่วยโรคไข้เลือดออก 191.31 ต่อประชากรแสนคน, 212.65 ต่อประชากรแสนคน, 111.45 ต่อประชากรแสนคน, 70.04 ต่อประชากรแสนคน, 248.69 ต่อประชากรแสนคน, 233.58 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 0.34, ร้อยละ 0.00, ร้อยละ 0.14, ร้อยละ 0.00, ร้อยละ 0.12, ร้อยละ 0.06 (ศูนย์ระบาดวิทยาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก พ.ศ.2566)

อำเภอบ้านตาก ข้อมูลทางระบาดวิทยาของโรคไข้เลือดออก ระหว่างปีพ.ศ.2561 (ข้อมูล มกราคม ถึง ธันวาคม) ถึง ปีพ.ศ. 2566 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2566) พบ อัตราป่วยโรคไข้เลือดออก 158.70 ต่อประชากรแสนคน, 253.48 ต่อประชากรแสนคน, 62.35 ต่อประชากรแสนคน, 78.26 ต่อประชากรแสนคน, 102.66 ต่อประชากรแสนคน, 305.71 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 0.79, ร้อยละ 0.00, ร้อยละ 0.00, ร้อยละ 0.00, ร้อยละ 0.00, ร้อยละ 0.75 (ศูนย์ระบาดวิทยาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก พ.ศ.2566)

ตำบลห้วยน้ำหมื่น หมู่ที่ 5 บ้านแม่ขุนห้วยตาก มีประชากรทั้งสิ้น 2,109 คน เป็นพื้นที่ที่ประชากรเกือบทั้งหมดเป็นประชากรชาติพันธุ์ม้ง ข้อมูลทางระบาดวิทยาของโรคไข้เลือดออก ระหว่างปีพ.ศ.2561 (ข้อมูล มกราคม ถึง ธันวาคม) ถึง ปีพ.ศ. 2566 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2566) พบ อัตราป่วยโรคไข้เลือดออก 0 ต่อประชากรแสนคน, 2,434.37 ต่อประชากรแสนคน, 95.42 ต่อประชากรแสนคน, 0 ต่อประชากรแสนคน, 95.24 ต่อประชากรแสนคน, 2,228.54 ต่อประชากรแสนคน (ศูนย์ระบาดวิทยาอำเภอบ้านตาก พ.ศ.2566) ในปีพ.ศ. 2561 และ ปี พ.ศ.2566 พบ มีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ในประชากรหมู่ที่ 5 บ้านแม่ขุนห้วยตาก เป็นจำนวนที่สูงมาก และมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกสูงที่สุดในอำเภอบ้านตาก เมื่อเทียบกับหมู่บ้านอื่นๆในอำเภอ ที่ผ่านมาสํานักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านตาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยพลู และสถานบริการสาธารณสุขบ้านม้งใหม่พัฒนา ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ แต่จากผลการดำเนินงานยังคงมีการระบาดของโรคไข้เลือดออก และมีแนวโน้มการระบาดที่มากขึ้น ดังนั้นเพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จึงมีการศึกษาเพื่อจะได้อบรมถึงปัญหาในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และนำไปหาวิธีแก้ไขการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ Survey research โดยการสัมภาษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 5 บ้านแม่วุ่นห้วยตาก ตำบลท้องฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ระยะเวลาในการศึกษา เดือนกันยายน 2566 ถึง ตุลาคม 2566

1. ประชากร

ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 5 บ้านแม่วุ่นห้วยตาก ตำบลท้องฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำนวนประชากรทั้งหมด 2,109 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกตัวอย่างจากประชาชนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 5 บ้านแม่วุ่นห้วยตาก ตำบลท้องฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จำนวนประชากรทั้งหมด 2,109 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 331 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากการวิธีจับฉลากโดยเขียนชื่อของหน่วยตัวอย่างในประชากรมาจัดทำเป็น สลากแล้ว หยิบออกมา ครั้งละ 1 ใบจนครบจำนวนที่ต้องการ โดยปราศจากความลำเอียง การหยิบหยิบครั้งละ 1 ใบ โดยไม่นำใบที่หยิบได้คืนเข้าที่เดิม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม ในการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูล จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยพลูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านม้งใหม่พัฒนา ทั้งนี้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาอาศัยในชุมชน บุคคลในครัวเรือนท่านหรือตัวท่าน เคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก จำนวน 16 ข้อ ลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ข้อคำถามเชิงบวก มี 12 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ข้อคำถามเชิงลบ มี 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 13 14 15 16

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ข้อคำถามเชิงบวก มี 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 2 3 4 5 6

ข้อคำถามเชิงลบ มี 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 7 8 9 10

ส่วนที่ 4 การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 1 ข้อ โดยการเลือกตอบไม่เคยได้รับ และเคยได้รับ เคยได้รับระบุแหล่งข้อมูลที่ได้รับ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ (จากสถานบริการสาธารณสุขชุมชน, อบต., ผู้นำชุมชน, อื่นๆ ระบุ)

ส่วนที่ 5 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก จำนวน 1 ข้อ โดยการเลือกตอบ ไม่เคยได้รับ และเคยได้รับ เคยได้รับระบุแหล่งข้อมูลที่ได้รับ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ (จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข, อาสาสมัคร

สาธารณสุข, ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน, โทรศัพท์, วิทยุ, หอกระจายข่าว / เสียงตามสาย, หนังสือพิมพ์, แผ่นพับ/ ป้ายโปสเตอร์} โซเชียล เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น, อื่นๆ ระบุ)

ส่วนที่ 6 ความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 7 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 8 พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 12 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก นำแบบสอบถาม มาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ได้นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว นำมาตรวจสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรง ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของกรวัด ความเหมาะสมของภาษา จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาแก้ไขให้มีความถูกต้องสมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นหลักที่ศึกษา ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาตรวจสอบ โดยใช้วิธีการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นหลักที่ศึกษาได้ เท่ากับ 0.85

3. ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับ จำนวน 35 คน แล้วนำค่าคะแนนที่ได้ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น ไม่ต่ำกว่า 0.70 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 4 ตำบลสามหมื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 35 คน โดยค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.984

2. ความรู้ต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.911

3. พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.955

4. นำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 5 ตำบลทองฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำนวนทั้งสิ้น 331 คน

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนของแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ สถิติเชิงพรรณนากับสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ปัจจัยนำ (predisposing factors) ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ สมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาอาศัยในชุมชน บุคคลในครัวเรือน ประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ทักษะต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก, ปัจจัยเอื้อ (enabling factors) ได้แก่ รายได้ การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก การได้รับ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก, ปัจจัยเสริม (reinforcing factors) ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม, พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ, ปัจจัยเอื้อ, ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยใช้สถิติ T-Test (Independent Sample), F-Test Oneway ANOVA กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยนำ (predisposing factors) ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ สมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาอาศัยในชุมชน บุคคลในครัวเรือน ประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ทักษะคิดต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยนำด้าน เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ สมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาอาศัยในชุมชน บุคคลในครัวเรือน ประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ปัจจัยนำ		(N = 331)	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	171	51.66
	หญิง	160	48.34
อายุ			
	ต่ำกว่า 18 ปี	26	7.85
	21 - 30 ปี	149	45.02
	31 - 40 ปี	74	22.36
	41 - 50 ปี	49	14.80
	51 - 60 ปี	27	8.16
	61 ปี ขึ้นไป	6	1.81
$\bar{X} = 33.42$ S.D = 11.18 Max = 73 Min = 18			
ศาสนา			
	พุทธ	76	22.96
	คริสต์	104	31.42
	นับถือผีบรรพบุรุษ	151	45.62
สถานภาพสมรส			
	โสด	67	20.24
	คู่	252	76.13

ปัจจัยนำ	(N = 331)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หม้าย	7	2.11
หย่า	4	1.21
แยก	1	0.30
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	53	16.01
ประถมศึกษา	87	26.28
มัธยมศึกษาตอนต้น	108	32.63
มัธยมศึกษาตอนปลาย	69	20.85
อนุปริญญา	12	3.63
ปริญญาตรี	2	0.60
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
อาชีพ		
ไม่ได้ทำงาน	23	6.95
รับจ้าง	27	8.16
เกษตรกร/ชาวไร่ /ชาวนา / ชาวสวน/เลี้ยงสัตว์	257	77.64
ค้าขาย	22	6.65
อื่น ๆ	2	0.60
สมาชิกในครอบครัว		
น้อยกว่า 5 คน	111	33.53
5 คน - 10 คน	170	51.36
10 คนขึ้นไป	50	15.11
$\bar{X} = 7.12$ S.D = 3.05 Max = 17 Min = 1		
ระยะเวลาอาศัยในชุมชน		
น้อยกว่า 10 ปี	41	12.39
11 ปี - 30 ปี	161	48.64
31 ปี - 50 ปี	102	30.82
51 ปีขึ้นไป	27	8.16
$\bar{X} = 28.87$ S.D = 13.73 Max = 60 Min = 1		
บุคคลในครัวเรือน ประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก		
เคยป่วย	96	29.00
ไม่เคยป่วย	235	71.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 5 บ้านแม่ขุนห้วยตาก ตำบลทองฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำนวน 331 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.66 อายุเฉลี่ย 33.42 ปี(S.D = 11.18) อายุสูงสุด 73 ปี อายุต่ำสุด 18 ปี นับถือผีบรรพบุรุษมากที่สุดร้อยละ 45.62 สถานภาพสมรส มากที่สุดได้แก่ สถานภาพคู่อ้อยละ 76.13 ระดับการศึกษามากที่สุด ได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 32.63 การประกอบอาชีพ พบว่าประกอบอาชีพเกษตรกร/ชาวไร่ /ชาวนา / ชาวสวน/เลี้ยงสัตว์มากที่สุดร้อยละ 77.64 สมาชิกในครอบครัวมากที่สุดอยู่ระหว่าง 5 คน - 10 คนร้อยละ 51.36 สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 7.12 คน(S.D = 3.05X) สมาชิกในครอบครัวสูงสุด 17 คน สมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 1 คน ระยะเวลาอาศัยในชุมชนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 11 ปี - 30 ปีร้อยละ 48.64 ระยะเวลาอาศัยในชุมชนเฉลี่ย 28.87 ปี(S.D = 13.73) ระยะเวลาอาศัยในชุมชนสูงสุด 60 ปี ระยะเวลาอาศัยในชุมชนต่ำสุด 1 ปี บุคคลในครัวเรือนประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกเคยป่วยร้อยละ 29.00

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ ด้านระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก	(N = 331)	
	จำนวน	(ร้อยละ)
ระดับสูง	219	66.16
ระดับปานกลาง	111	33.54
ระดับต่ำ	1	0.30

\bar{X} = 39.82 S.D = 3.18 Max = 46 Min = 24

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกระดับสูง ร้อยละ 66.16 รองลงมาได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง ร้อยละ 33.54 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกระดับต่ำร้อยละ 0.30 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกเฉลี่ย 39.82 (S.D = 3.18) ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกสูงสุด 46 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่ำสุด 24 คะแนน รายละเอียดตามตารางที่

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละ ด้านระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	(N = 331)	
	จำนวน	(ร้อยละ)
ระดับสูง	223	67.37
ระดับปานกลาง	103	31.12
ระดับต่ำ	5	1.51

\bar{X} = 38.31 S.D = 4.86 Max = 49 Min = 20

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับสูงร้อยละ 67.37 รองลงมาได้แก่ ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับระดับปานกลาง ร้อยละ 31.12 ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับระดับต่ำร้อยละ 1.51 ตามลำดับ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเฉลี่ย 38.31(S.D = 4.86) ทัศนคติเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกสูงสุด 49 คะแนน ทัศนคติเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่ำสุด 20 คะแนน

2. ปัจจัยเอื้อ (enabling factors) ได้แก่ รายได้ การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรค ไข้เลือดออก การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรค ไข้เลือดออก

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ปัจจัยเอื้อ	(N = 331)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้		
น้อยกว่า 5,000 บาท	133	40.18
5,000 บาท - 10,000 บาท	149	45.02
10,000 บาทขึ้นไป	49	14.80

$\bar{X} = 7,462.24$ S.D = 4,722.54 Max = 30,000 Min = 0

จากตารางที่ 4 พบว่ารายได้มากที่สุดอยู่ระหว่าง 5,000 บาท - 10,000 บาทร้อยละ 45.02 รองลงมาได้ น้อยกว่า 5,000 บาทร้อยละ 40.18 รายได้ 10,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 14.80 ตามลำดับ รายได้เฉลี่ย 7,462.24 บาท(S.D = 4,722.54) รายได้สูงสุด 30,000 บาท รายได้ต่ำสุด 0 บาท

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ข้อความ	(N = 331)	
	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรค ไข้เลือดออก		
ไม่เคยได้รับ	55	16.62
เคยได้รับ	276	83.38
ด้านการเคยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้รับจาก		
สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	274	82.78
อบต.	96	29.00
ผู้นำชุมชน	41	12.39
อื่นๆ	2	0.60

จากตารางที่ 5 พบว่าเคยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกร้อยละ 83.38 การ เคยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้รับจากสถานบริการสาธารณสุขชุมชน ร้อยละ 82.78 รองลงมา ได้รับจากอบต.ร้อยละ 29.00

ตาราง 6 จำนวน ร้อยละ ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอ บ้านตาก จังหวัดตาก

ข้อความ	(N = 331)	
	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก		
ไม่เคยได้รับ	25	7.55
เคยได้รับ	306	92.45
การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ได้รับจาก		
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	255	77.04
อาสาสมัครสาธารณสุข	218	65.86
ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน	97	29.31
โทรทัศน์	31	9.37
วิทยุ	1	0.30
หออกระจายข่าว / เสียงตามสาย	88	26.59
หนังสือพิมพ์	2	0.60
แผ่นพับ/ป้ายโปสเตอร์	6	1.81
โซเชียล เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก	128	38.67
อื่นๆ ระบุ	1	0.30

จากตารางที่ 6 พบว่าเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกร้อยละ 92.45 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกร้อยละ 7.55 การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้รับจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 77.04 รองลงมา ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข ร้อยละ 65.86

ตาราง 7 จำนวน ร้อยละ ด้านระดับความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ระดับความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออก	(N = 331)	
	จำนวน	(ร้อยละ)
ระดับสูง	1	0.30
ระดับปานกลาง	9	2.72
ระดับต่ำ	321	96.98

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับต่ำร้อยละ 96.98 รองลงมาได้แก่ ระดับความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง ร้อยละ 2.72 ระดับความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับสูง ร้อยละ 0.30

3. ปัจจัยเสริม (reinforcing factors) ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม, พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตาราง 8 จำนวน ร้อยละ ด้านระดับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกัน โรคไข้เลือดออก	(N = 331)	
	จำนวน	(ร้อยละ)
ระดับสูง	26	7.85
ระดับปานกลาง	130	39.27
ระดับต่ำ	175	52.87

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้แก่ ระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับต่ำ ร้อยละ 52.87 รองลงมาได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง ร้อยละ 39.27

4. ปัจจัย ด้านพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตาราง 9 จำนวน ร้อยละ ด้านระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	(N = 331)	
	จำนวน	(ร้อยละ)
ระดับสูง	72	21.75
ระดับปานกลาง	132	70.09
ระดับต่ำ	27	8.16

$\bar{X} = 39.31$ S.D = 8.01 Max = 60 Min = 21

จากตารางที่ 9 พบว่าพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้แก่ ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง ร้อยละ 70.09 รองลงมาได้แก่ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับระดับสูง ร้อยละ 21.75 ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับระดับต่ำร้อยละ 8.16 ตามลำดับ พฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเฉลี่ย 39.31(S.D = 8.01) มีความพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกสูงสุด 60 คะแนน พฤติกรรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่ำสุด 20 คะแนน

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ, ปัจจัยเอื้อ, ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ปัจจัยนำ	พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก P - value
เพศ	0.005*
อายุ	0.014*
ศาสนา	0.009*
สถานภาพสมรส	0.273
ระดับการศึกษา	0.080
อาชีพ	0.003*

สมาชิกในครอบครัว	0.194
ระยะเวลาอาศัยในชุมชน	0.104
ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก	0.008*
ทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	0.000*
ประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก	0.010*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า พบว่าด้านอายุกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านศาสนากับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านสถานภาพสมรสกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านระดับการศึกษากับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านอาชีพกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านสมาชิกในครอบครัวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านระยะเวลาอาศัยในชุมชนกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเอื้อ กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ปัจจัยเอื้อ	พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก P - value
รายได้	0.006*
การได้รับการสนับสนุนทรัพยากร	0.100
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	0.521
ความพอเพียงของทรัพยากร	0.219

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่ารายได้นำกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ความพอเพียงของทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสริม ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ปัจจัยเสริม	พฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออก P - value
การได้รับการสนับสนุนทางสังคม	0.019*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 5 บ้านแม่ขุนห้วยตาก ตำบลทองฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำนวน 331 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.66 สถานภาพคู่ร้อยละ 76.13 ประกอบอาชีพเกษตรกร/ชาวไร่ /ชาวนา / ชาวสวน/เลี้ยงสัตว์มากที่สุดร้อยละ 77.64 รายได้มากที่สุดอยู่ระหว่าง 5,000 บาท - 10,000 บาท บุคคลในครัวเรือนประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกไม่เคยป่วยร้อยละ 71.00 ซึ่งสอดคล้องกับ นภารัตน์ อุเงิน (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มชาติพันธุ์ ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวจะตัดสินใจในทุกเรื่อง โดยทุกคนในครอบครัวต้องปฏิบัติตาม อาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมนอกบ้าน ทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลสิ่งแวดล้อมในบ้านตัวเอง ประกอบกับสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เคยป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ทำให้ไม่เห็นความสำคัญในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกระดับสูง สอดคล้องกับ นันทิตา กุณราช (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกเป็นอย่างดี แต่สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคไข้เลือดออกนั้น เนื่องจากยังมีความรู้ที่ผิดในเรื่อง โรคไข้เลือดออกยังคงเกิดขึ้นได้ ถ้าคนในหมู่บ้านไม่ร่วมมือกัน ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนืองรองลงมาได้แก่ การใส่ทรายที่มีฟอส เพื่อกำจัดลูกน้ำ เป็นวิธีป้องกันควบคุมโรค ไข้เลือดออกที่ได้ผลดีที่สุด และการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในหมู่บ้านของท่าน เป็น หน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้แก่ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับสูง รายได้มากที่สุดอยู่ระหว่าง 5,000 บาท - 10,000 บาทร้อยละ 45.02 รายได้เฉลี่ย 7,462.24 บาท(S.D = 4,722.54) สอดคล้องกับการศึกษาของ นภารัตน์ อุเงิน (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มชาติพันธุ์ ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ที่ส่วนใหญ่รายได้ระหว่าง 5,000 บาท - 10,000 บาท ร้อยละ 43.3 ซึ่งรายได้จากการประกอบอาชีพน้อย จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้แก่ระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับต่ำ การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการป้องกันโรคไข้เลือดออกยังไม่เพียงพอในความต้องการของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ส่วนใหญ่เคยได้รับการ เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก สอดคล้องกับ วรพงษ์ วิชาญ (2562) ความรู้เจตคติและการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้รับจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ รองลงมา ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานต่างๆ ยังน้อย ทำให้ประชาชนไม่ได้รับการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญ ของการเกิดโรคไข้เลือดออก ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่าพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากที่สุด ได้แก่ ระดับพฤติกรรมต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง สอดคล้องกับวันทนา ขยันการนาวิ (2563) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกและเพื่อหาอำนาจการทำนายพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่แนวป่าห้วยขาแข้ง อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี และนนทิศา กุณราชา (2561) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแมจัน จังหวัดเชียงราย จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่ายังมีประชาชนที่ยังปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่ถูกต้องอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ บุคคลในครัวเรือนประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ทศนคติ ต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ รายได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง พื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในพื้นที่ที่ไม่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการให้ความรู้ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่เหมาะสมแก่กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ดำเนินการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างถูกต้อง
3. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือหน่วยงาน ต่างๆ อันที่จะเข้ามาบูรณาการทรัพยากรต่างๆ ร่วมกัน

บรรณานุกรม

- กรณีฐ ชูเนตร.(2564).ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่อยู่ในพื้นที่ระบาดซ้ำซาก จังหวัดนครศรีธรรมราช.วิทยานิพนธ์ ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบริหารสาธารณสุข สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิ่งแก้ว สำรวรรัตน์ และนิธิพงศ์ ศรีเบญจมาศ.(2565).ปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลปากโทก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,16(1),78-88.
- นภารัตน์ อุเงิน.(2564).ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มชาติพันธุ์ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน.วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- วิภาวดี วุฒิเดช.(2564).ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข ในพื้นที่ระบาดซ้ำซาก อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์.วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วีรพงษ์ ชมภูมิ่ง, และสวัสดี ดวงใจ. (2562). การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในอำเภอสอง จังหวัดแพร่.วารสารวิชาการป้องกันควบคุมโรค สคร.2 พิษณุโลก,6(3), 47-60.
- วันทนา ขันการนาวิ.(2563).ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ในพื้นที่แนวป่าห้วยขาแข้ง อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี.วิทยานิพนธ์ ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนิดา ดุแสง.(2564).มิติด้านจิตวิญญาณในการปักผ้าชาติพันธุ์ม้ง.การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคริสต์ศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.
- อนุภูมิ คำยัง.(2560). การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research).สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อุกฤษฏ์ ชื่นศิริ. (2565).การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์